

SGH

Wskaźnik aktywnego starzenia się - doświadczenia polskie

Jolanta Perek-Białas

*Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie*

**Warszawa
Lipiec 2018
II Kongres Statystyki Polskiej**

Wskaźnik aktywnego starzenia

- jest narzędziem do pomiaru niewykorzystanego potencjału osób starszych oraz do oceny możliwości dla aktywnego i zdrowego starzenia, aby porównać różne kraje
- pomiar poziomu w jakim starsze osoby mogą prowadzić niezależne życie poprzez samodzielne funkcjonowanie, udział w rynku pracy w ramach pracy zarobkowej, ale też ocena aktywności społecznej oraz możliwości dla polityki aktywnego starzenia w danym kraju

Wskaźnik aktywnego starzenia się

Active Ageing Index

The Active Ageing Index (AAI) is a tool to measure the untapped potential of older people for active and healthy ageing across countries. It measures the level to which older people live independent lives, participate in paid employment and social activities as well as their capacity to actively age.

35%

Employment

35%

Participation
in Society

10%

Independent,
Healthy and
Secure Living

20%

Capacity and
Enabling
Environment for
Active Ageing

(Zaidi et al., 2013, UNECE/European Commission, 2015, p. 13).

“Active Ageing Index project. <http://www1.unece.org/stat/platform/display/AAI/Active+Ageing+Index+Home>”

Jakość życia „ukryta” w obszarach:

- **III (independent, healthy and secure living)**
- **IV (capacity and enabling environment for active ageing)**

Oryginalna koncepcja (22 wskaźników)

AAI

Zatrudnienie	Partycypacja społeczna	Niezależne, zdrowe i bezpieczne życie	Zdolność środowiska do aktywnego starzenia
Wskaźnik zatrudnienia 55-59	Wolontariat	Uprawianie sportu	Średnie dalsze trwanie życia w wieku 55
Wsk. Zatrudnienia 60-64	Opieka nad wnukami	Możliwość korzystania z usług medycznych	Dalsze trwanie życia w zdrowie 55
Wsk. Zatrudnienia 65-69	Opieka nad osobami zależnymi	Samodzielne zamieszkanie	Well-being
Wsk. Zatrudnienia 70-74	Partycypacja obywatelska	Bezpieczeństwo finansowe (3 wskaźniki)	Korzystanie z ICT
		Bezpieczeństwo	Więzi społeczne
		Kształcenie	Wykształcenie

Zaidi i inni, 2013, 2015

Wkład polski

- Regionalne analizy wskaźnika
- Analizy dla wybranych podpopulacji

Regionalne analizy

Jolanta Perek-Białas, Jan Zwierzchowski
(2013, 2014, 2015)

Metodologia dla Polski

- syntetyczny wskaźnik, który pokazuje pozycję **województwa** w realizacji polityki aktywnego starzenia na poziomie kraju
- przełożenie definicji na obszary zainteresowań z definicji aktywnego starzenia – ujęcie takie samo podobne jak w międzynarodowym indeksie aktywnego starzenia dot. osób **65+**, ale też **55+**

Koncepcja regionalnego wskaźnika aktywnego starzenia w Polsce

AAI

Zatrudnienie	Aktywność społeczna	Niezależność	Zdolność do aktywnego starzenia
Wskaźnik zatrudnienia 55-59	Wolontariat	Aktywność fizyczna	Średnie dalsze oczekiwanie życia w wieku 55*
Wskaźnik zatrudnienia 60+	Opieka nad wnukami	Dostęp do opieki medycznej – protezy zębowe	Odsetek zdrowych osób w wieku 65+
	Opieka nad innymi osobami	Niezależne samodzielne zamieszkanie	Dobrostan psychiczny 55+
	Zaangażowanie obywatelskie	Relacja emerytury do wynagrodzenia	Korzystanie Internet
2011, 2013, 2015		Zadowolenie z sytuacji finansowej	Więzi społeczne
		Bezpieczeństwo Używanie komputera	Wyższe wykształcenie osób 50+

2013

ZATRUDNIENIE

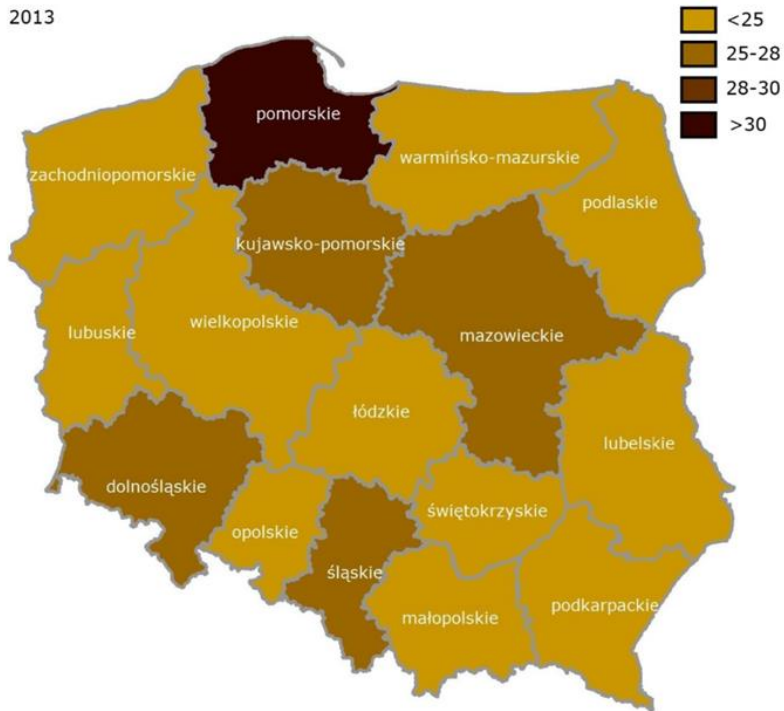
Najwyższe wartości wskaźników zatrudnienia w 2013 roku (II edycja) zanotowano w województwach **mazowieckim, lubelskim i podkarpackim**, a najniższe w tym obszarze miały województwa: **śląskie, warmińsko-mazurskie i lubuskie**.

2015

W 2015 roku najwyższe wartości wskaźników zatrudnienia zanotowano w województwach **mazowieckim, lubelskim i pomorskim**. Najniższe wartości wskaźników w tym obszarze miały województwa: **śląskie, warmińsko-mazurskie i podkarpackie**.

2013

Obszar IV (Zdolność i przygotowanie otoczenia do wykorzystania potencjału starzejącego się społeczeństwa)

W II edycji wskaźnika w tym obszarze najwyższe wartości mają województwa: **pomorskie, śląskie i dolnośląskie**, a najniższe – **podlaskie, świętokrzyskie, lubelskie**.

2015

Z kolei w III edycji wskaźnika najwyższe wartości mają województwa: **pomorskie, śląskie i zachodniopomorskie**, a najniższe tak jak w II edycji – **podlaskie, świętokrzyskie, lubelskie**.

Perek-Białas, Zwierzchowski, 2014 oraz 2016

Aktywne starzenie ogółem w ujęciu wojewódzkim w 2013 i w 2015

2013

2015

SGH

Analizy dla wybranych grup

Jolanta Perek-Białas Jan Zwierzchowski,
Tomasz Panek, Radosław Antczak

2016-2017

Under the Bid 3400004652 for services related to a Criteria-specific Analysis of the Active Ageing Index (AAI) at National Level in Poland

Prepared for: United Nations Economic Commission for Europe, United Nations Office at Geneva

Według....

- wykształcenia
- miejsce zamieszkania
- dochód
- dochód/wykształcenie

DANE

Badania	Lata
EU-LFS (BAEL)	roczne od 2007 do 2015
EU-SILC	roczne od 2007 do 2015
Diagnoza Społeczna (SD)	2000, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013, 2015
Budżet czasu (TUS)	2003, 2013

Wskaźniki cząstkowe wskaźnika AAI

- Oryginalne jak z EU-LFS, EU-SILC

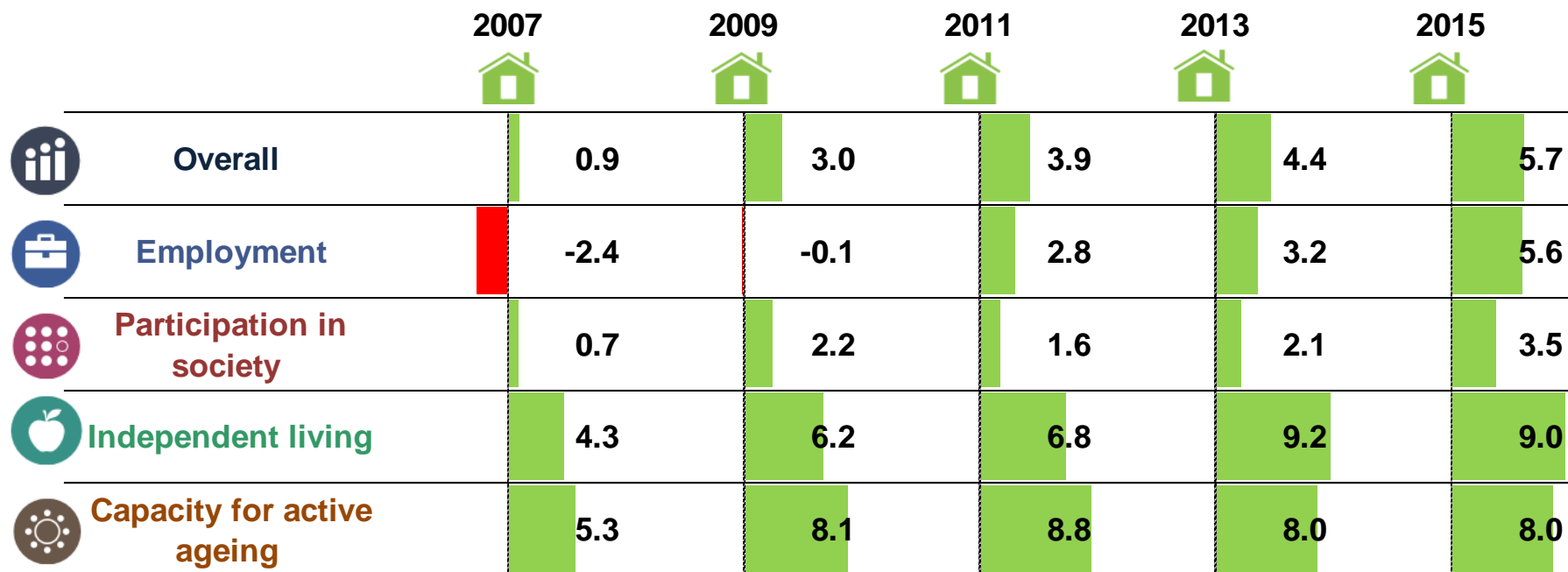
- Podobne, głównie Diagnoza Społeczna

Indicator	2007	2009	2011	2013	2015
1.1	LFS	LFS	LFS	LFS	LFS
1.2	LFS	LFS	LFS	LFS	LFS
1.3	LFS	LFS	LFS	LFS	LFS
1.4	LFS	LFS	LFS	LFS	LFS
2.1	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
2.2	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	TUS	<i>Estimation</i>
2.3	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	TUS	<i>Estimation</i>
2.4	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
3.1	Estimation	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
3.2	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC
3.3	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC
3.4	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC
3.5	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC
3.6	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC	EU-SILC
3.7	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
3.8	LFS	LFS	LFS	LFS	LFS
4.1	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>
4.2	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>	<i>Estimation</i>
4.3	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
4.4	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
4.5	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis
4.6	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis	Social Diagnosis

	AAI				
Grupy ogólne i subpopulacje	2007	2009	2011	2013	2015
POLSKA	24,8	25,6	27,3	27,9	29,1
	Płeć				
Kobiety	23,2	23,4	25,1	25,7	27,7
Mężczyźni	27,1	28,4	30,0	30,6	31,1
	Miejsce zamieszkania				
Wieś	25,7	24,7	26,0	26,2	26,9
Miasto poniżej 100 000 mieszkańców	23,5	24,9	26,2	27,3	28,6
Miasto 100 000 i więcej mieszkańców	26,6	27,6	29,9	30,5	32,6
	Wykształcenie				
Podstawowe i niższe	20,2	19,9	20,5	20,5	21,1
Zawodowe i średnie	26,3	27,0	28,7	28,9	29,9
Wyższe	37,6	38,1	39,9	40,4	¹⁶ 41,7

	Dochody / wykształcenie				
Niskie dochody / podstawowe i niższe	19,4	19,7	19,1	19,5	21,0
Średnie dochody / podstawowe i niższe	18,9	20,5	21,7	20,4	22,6
Wysokie dochody / podstawowe i niższe	20,5	21,1	24,1	22,4	22,7
Średnie dochody / zawodowy i drugorzędny	25,2	25,8	28,0	27,9	29,0
Wysokie dochody / zawodowe i średnie	29,0	30,1	32,2	34,4	34,0
Wysokie dochody / wyższe	38,5	39,8	42,7	43,8	43,7
	Dochody				
1 kwartyl	20,1	20,2	20,9	21,3	23,1
2 kwartyl	22,5	23,6	24,5	24,7	26,5
3 kwartyl	24,9	26,5	28,6	28,3	29,6
4 kwartyl	27,1	28,0	26,8	28,4	29,0

Różnice między “miasto 100,000 i więcej mieszkańców” a “obszary wiejskie” w latach 2007-2015

Różnica między osobami “wysoki dochód/wyższe wykształcenie” i “niski dochód/podstawowe wykształcenie” w latach 2007-2015

Overall and domains		2007	2009	2011	2013	2015
	Overall	19.1	20.1	23.6	24.3	22.8
	Employment	22.6	25.0	35.0	34.9	31.4
	Participation in society	14.8	15.7	15.0	14.2	16.1
	Independent living	14.8	15.4	14.7	21.9	16.2
	Capacity for active ageing	22.7	21.6	23.2	24.6	22.7

Podsumowanie polskich doświadczeń

- Polska jako pierwsza w Europie przeprowadziła analizy regionalne (inne kraje: Włochy, Hiszpania, Niemcy)
- Wpływ zmian założeń na wartości wskaźnika
- Po raz pierwszy uchwycenie wskaźników w czasie dla różnych grup nie tylko dla poziomu ogółem (w latach 2007-2015)
- Rekomendacje dot. konstrukcji wskaźnika aktywnego starzenia się (m.in. wybór wag, zasad agregacji)

Przyszłość

- Wykorzystanie danych SHARE (edycja Polska) do wyliczeń brakujących wskaźników
- Dyskusja nt. poprawności statystycznej budowanych wskaźników
- Międzynarodowa „moda” na wskaźnik (UNECE, KE)
- Polskie zainteresowanie wskaźnikiem (dokumenty rządowe)

jolanta.perek-bialas@uj.edu.pl

<http://www1.unece.org/stat/platform/display/AAI/Active+Ageing+Index+Home>

www.senior.gov.pl

Perek-Białas J., Mysińska E., (2013), *Indeks aktywnego starzenia w ujęciu regionalnym*, Departament Polityki Senioralnej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa.

Perek-Białas J., Zwierzchowski J., (2014), *Indeks aktywnego starzenia w ujęciu regionalnym (II edycja)*, Departament Polityki Senioralnej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa.

Perek-Białas J., Zwierzchowski J., (2016), *Indeks aktywnego starzenia w ujęciu regionalnym (II edycja)*, Departament Polityki Senioralnej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa

Under the Bid 3400004652 for services related to a Criteria-specific Analysis of the Active Ageing Index (AAI) at National Level in Poland

Prepared for: United Nations Economic Commission for Europe, United Nations Office at Geneva

<https://statswiki.unece.org/display/AAI/VI.+Documents+and+publications>

Analysis of AAI results for different population groups in Poland, 2017: [Report](#)